



זילברברג מלין
משרד עורכי דין

מתמודדים משפטית עם הקורונה

לקוחות יקרים!

בעקבות התפרצות וירוס הקורונה עבר המשק למצב מיוחד שכמותו לא ראינו בעבר אפילו בימי חירום אחרים. ההנחיות הניתנות על ידי הרשויות השונות משפיעות באופן ישיר על כל אחת ואחד מאיתנו באופן אישי ויש להן, כמובן, גם השלכות משפטיות עלינו כבעלי עסקים וכלקוחות, שותפים עסקיים, בעלי מיזמים וכדו'.

בימים האחרונים אנו נשאלים מדי יום ביומו שאלות רבות ומגוונות על ידי לקוחותינו וניתן להלן דוגמאות לכך. מובן כי כל תשובה צריכה להינתן בהתחשב במקרה הפרטי של השואל ושל שאר הגורמים המעורבים במקרה הספציפי (לדוגמה הוצאה לחל"ת של עובדים. מה עושים במקרה של עובדת בהריון? שירות שצריך להנתן אך ניתן לספקו גם מרחוק וכדו').

כידוע לכם, משרדנו מורכב מעורכי דין בעלי רקע משפטי ועסקי רב ונשמח לייעץ לכם בתקופה לא פשוטה זו הן בפן המשפטי והן בפן העסקי על מנת "לעבור את הגל" בצורה הטובה ביותר שניתן. לפיכך אל תהססו ובכל מקרה של שאלה משפטית או רצון להתייעצות פנו אלינו ונשמח לעזור.

בברכת בריאות טובה לכולכם,

זילברברג מלין משרד עורכי דין

דיני עבודה

1. מעסיקים רבים פועלים בימים אלו להוצאת עובדיהם לחל"ת (חופשה ללא תשלום) "עד יעבור זעם". שימו לב כי הוצאת עובד לחל"ת מחייבת קבלת הסכמת העובד (יש לעגן זאת בכתב) מראש וכי בכל מקרה יש לכך השלכות משפטיות רבות, לרבות העובדה כי ניתן לראות בכך "הרעת תנאים מוחשית" המאפשרת לעובד להתפטר בגדר מפוטר, על כל המשתמע מכך. רצוי להתייעץ טרם הוצאה גורפת של העובדים לחל"ת כדי להבין את כלל ההשלכות במקרה כזה.
2. חלק מהמעסיקים מעדיפים, בשלב זה, להוציא את העובדים לחופשה שנתית או לימי חופשה מרוכזים. שימו לב כי הדבר צריך להיעשות בהתאם להוראות החוק. כך למשל, ניתן להוציא את העובד לחופשה כפויה שלא תעלה על 7 ימים ובכפוף ליתרת ימי החופשה של העובד. שימו לב כי בזמן חופשה יחסי עובד-מעביד נמשכים כסדרם, בעוד תקופת חל"ת נחשבת כ"מצב ביניים" הכוללת השלכות משפטיות שונות על הצדדים.
מעסיקים הרוצים להתכונן לתקופה הקרובה יכולים לתת הודעה של 14 יום מראש לעובדים אודות חופשה כפויה העולה על 7 ימים – והכל בהתאם להוראות החוק.
3. המוסד לביטוח לאומי הוציא הנחיות מיוחדות למעסיקים הנאלצים להפסיק את עבודת העסק או להוציא עובדים לחל"ת בעקבות הקרונה וכן הנחיות מיוחדות לעובדים, בכל הנוגע לאפשרות לקבלת דמי אבטלה.
4. מעסיק הנאלץ לפטר עובד או להוציאו לחל"ת העולה על 30 ימים מתבקש ליידע את העובד כי יוכל להיות זכאי לקבלת דמי אבטלה החל מתחילת החל"ת וגם אם לא ניצל את מלוא ימי החופשה שלו ובתנאי שהעובד עומד בתנאי הזכאות (ניתן לבדוק את התנאים באתר הביטוח הלאומי - [כאן](#)). המעסיק נדרש למלא עבור העובד אישור על תקופת העסקה ושכר (בל/1514 ניתן להוריד – [כאן](#)).

לציין כי מדובר בחל"ת עקב משבר הקורונה ולציין את מועד היציאה לחל"ת וסיומו (או "לא ידוע") וכן למלא טופס 100. עובד שפוטר או הוצא לחל"ת עקב הקורונה זכאי, כאמור, לקבל דמי אבטלה. עליו להרשם בשירות התעסוקה (ניתן און-ליין – [כאן](#)), להגיש תביעה לקבלת דמי אבטלה (באתר ביטוח לאומי – [כאן](#)) ולצרף טופס בל/1514. מספר הימים שניתן לקבל בגינם דמי אבטלה משתנה בהתאם לנתוני הדורש וניתן לבדוקם [כאן](#).

5. כאמור, להוצאה לחל"ת משמעויות משפטיות רבות ורצוי להתייעץ בעניין טרם ביצוע הפעולה.

6. כך למשל, נשאלנו כיצד יש לפעול במקרה של הוצאה לחל"ת של עובדת בהריון. משרדנו שוחח ישירות עם הממונה על עבודת נשים והיא הבהירה כי גם בהוצאה לחל"ת בהסכמת העובדת יש צורך בקבלת אישורה לכך. בעקבות כך אף פורסמה הוראה מסודרת – [כאן](#).

7. שאלה נוספת שנשאלנו נגעה לרצון מעסיק לפטר עובד, כאשר המעסיק סבר כי יוכל להשתמש בעילת הקורונה כעילת פיטורין נוספת. מובן כי במקרה של פיטורין יש לפעול בהתאם להוראות החוק (גם אם מדובר ב"פיטורי צמצום" עקב המצב), לקיים שימוע כדין, לשמוע את העובד בנפש חפצה ולקבל החלטה מושכלת ורלוונטית בהתאם להתייחסות העובד בשימוע. כל פעולה אחרת עלולה לגרום למעסיק לשלם בעתיד, כפשוטו.

8. בכל הנוגע לעובדים השוהים בבידוד ביתי בהתאם להחלטת הממשלה, יש לראות בהם כמי שנעדרים מהעבודה לרגל מחלה, על כל המשתמע מכך (בהתאם לחוק ו/או בהתאם להסכם פרטני עם כל עובד). אין צורך בהבאת אישור רפואי אלא ניתן למלא הצהרה בנוסח שפורסם [כאן](#). שימו לב כי ישנו איסור על פיטורי עובד השוהה בבידוד.

הסכמים והגנת הצרכן

9. וירוס הקורונה לכאורה "נחת" על כולנו כ"רעם ביום בהיר". מה המשמעות של עניין זה לגבי קיום או ביטול הסכמים? האם בעלת צהרון שקיבלה הנחיה מהמדינה לסגור את שעריו צריכה שלא לגבות כסף מההורים? האם היא רשאית שלא לשלם דמי שכירות?

10. עסקים רבים יתקלו בשאלות מורכבות ביותר בינם לבין לקוחותיהם ובינם לבין בעלי עסקים אחרים, משכירים, שותפים עסקיים וכדו'.

11. על מנת להבין מה התשובה במקרים אלו יש ראשית לבחון את ההסכם בין הצדדים ולאחר מכן לבחון מה יעשו בתי המשפט במקרה ספציפי שיובא לפתחם. כפי שבוודאי שמעו חלקכם לאחרונה בית המשפט העליון פסק במסגרת פסק דין "ביבי כבישים" כי יש לתת דגש ללשון החוזה. אמנם ישנה מחלוקת עזה בין המשפטנים מה משמעות הפסיקה בחיי היום-יום ובין צדדים שאינם חברים ענק מתוחכמות, אך ברור לכל כי ראש וראשית יש לעיין בחוזה ולבחון את מה שכתוב בו מפורשות.

12. סעיף 18 לחוק החוזים (תרופות) מתייחס לאפשרות של פטור עקב "סיכול" חוזה. במקרה של סיכול יכול צד להתשחרר מחיוביו בהתאם לחוזה במקרה שהפרת החוזה נבעה מנסיבות שהמפר לא ידע עליהן ולא היה עליו לדעת עליהן.

13. כפי שניתן להבין, הדבר גם מושפע מן המועד בו חתמו הצדדים על ההסכם (או הסכימו בעל פה ככל ואין חוזה בכתב) והאם הדבר נעשה בשבועות האחרונים ייתכן וניתן יהיה לטעון כי ניתן היה לצפות את הנסיבות.

הסכמים והגנת הצרכן

14. בתי המשפט נטו שלא לעשות שימוש בדוקטרינת הסיכול אולם בשנים האחרונות נמתחה ביקורת על גישה זו ואף חלק מבתי המשפט אימצו את הגישה. קשה עדיין להעריך האם בתי המשפט יראו במצב הנוכחי מצב המאפשר סיכול ובכל מקרה גם במקרה של הפרה עקב סיכול ייתכן כי בית המשפט יפעל בהתאם לצדק ולהגינות ויחליט על קיום ההסכם בשינויים, שיפוי בגין הוצאות וכדו'.

15. בחלק מן החוזים קיים סעיף "כוח עליון" והדבר יכול להשפיע, כמובן, על התוצאות במקרה של ביטול ההסכם או שינויים בו עקב המצב הנוכחי. הדבר גם תלוי בהגדרת המושג בהסכם עצמו וכן בנסיבות הספציפיות.

16. כמשרד מסחרי חשוב לנו להבהיר כי התנהלות עסק או צרכן צריכה להיות בהתאם לניהול סיכונים, הגינות ולא פחות חשוב מוניטין והשלכה לעתיד. לכן אנו ממליצים להתייעץ עמנו בכל מקרה של ספק משפטי ומסחרי הנוגע לאי ביצוע הסכמים מכל סוג שהוא עקב משבר הקורונה הנוכחי. משרדנו אף מוסמך ופעל רבות בתחום הגישור ויש להניח כי במקרים מעין אלו ניתן יהיה להגיע להסכמות בין הצדדים בצורה הגונה בהתאם לפרקטיקות הגישור וישוב הסכסוכים.

17. נציין כי בשלב זה ניתנו הנחיות המצמצמות את פעילות בתי המשפט ובתי הדין למקרים דחופים בעיקרם, כך שפעילותם מתנהלת בצורה דומה לימי הפגרה. במקרים דחופים ניתן להגיש בקשות לצווי מניעה וצווי עשה אך הדבר מחייב בחינה יסודית של העובדות טרם כך.

18. משבר הקורונה, מהווה מבחן למערכת הפיננסית כולה, הן לחברות הציבורית, הן למערכת הבנקאית ולחברות מתן השירותים החוץ בנקאי.

19. מבחינת מתן השירות - הבנקים נערכים לתת שירות באופן טלפוני או אינטרנטי ומצמצים פעילות הסניפים, ובשלב זה מאפשרים הלוואות והגדלת אשראי לעסקים, כדי להתמודד עם המצב. נציין כי הממשלה הגדילה את היקף ההלוואות לעסקים בערבות מדינה, ואף הפחיתה את גובה הבטחון הנדרש ל-10% בלבד. לגבי נותני שירותים פיננסיים, במקרים בהם הבנק מוכן לאפשר שירות רק בסניף היעודי, יש ליצור קשר עם הסניף, כדי שיאפשר כניסה פיזית בתיאום. במקביל בוצעה פניה ע"י פורום היועצים לנותני שירותים פיננסיים, למפקחת על הבנקים, כדי שתיתן פתרון בנושא.

20. לגבי חובות איסור הלבנת הון לעוסקים במתן שירותים פיננסיים – בשלב זה טרם ניתנו הקלות לגבי זיהוי מרחוק, והמשמעות היא שמתן שירות ללקוחות בסכומים החייבים בזיהוי ואימות, מחייב עדיין התייצבות פיזית של הלקוח וחתימה על מסמכי מקור. פורום היועצים לנותני שירותים פיננסיים, פנה בנושא לרשות וממתין לתשובה.

21. מדיניות אשראי וסיכון, לאור המצב המאתגר, נדרשת בחינה מעמיקה יותר של הלווים, על מנת למנוע מצב של כשלי אשראי. אנו ממליצים לבחון היטב את עסקאות המקור ולוודא בעסקאות גבוהות את יכולת המושך לשלם את השיק שניתן על-ידו ללקוח.

22. הארכת המועד להגשת תשובות לרשות שוק ההון – ככל ונדרשתם להגיש תשובה לרשות (השלמת פרטים, שימוע וכיו"ב), בשלב זה לא נתנה הרשות ארכה כללית. אנו ממליצים במידת הצורך להקדים פניה בבקשת ארכה.

23. לגבי לקוחות שטרם השלימו את הגשת הבקשה לרישיון קבוע – אנו ממליצים לנסות לנצל את המצב, להשלמת מסמכים כדי לקדם את הגשת הבקשה לרשות.



זילברברג מלין
משרד עורכי דין

בריאות טובה

